

*Сібекіна А.Ю., старший викладач
кафедри світового господарства
і міжнародної економічної інтеграції
Українського державного університету
фінансів та міжнародної торгівлі*

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ЗВТ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ НА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН

Анотація. У статті досліджені питання впливу на економічний розвиток країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) угод про асоціацію з Європейським союзом (ЄС).

Європейська угода є особливим типом угод про асоціацію, які ЄС уклав у 1990-х рр. з десятьма країнами ЦСЄ (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Чехія), що базується на дотриманні прав людини, демократії, верховенстві права, а також ринковій економіці та має на меті підготувати асоційовані країни до вступу в ЄС.

Так, одним з ключових елементів вільної торгівлі ЄС є обсяг забезпечення розширення доступу на ринки і, відповідно, сприяння зовнішній політиці ЄС по відношенню до країн, що розвиваються, і країн-сусідів в Європі.

Угоди про асоціацію з ЄС не лише містять пункти зі сприяння торгівлі, але й регулюють питання, що стосуються конкуренції, співробітництва в економічній, фінансовій та інших сферах.

Країни ЦСЄ, включаючи колишні республіки СРСР, які увійшли до ЄС, варто вважати орієнтиром для України. Адже завдяки підписаним угодам про асоціацію з ЄС вони змогли продемонструвати позитивний вплив на вітчизняний суспільно-економічний розвиток.

Ключові слова: ЄС, ЗВТ, країни ЦСЄ, ВВП, інвестиції, експорт.

Постановка проблеми. Угоду про асоціацію між Україною та ЄС, включно із створенням поглибленої зони вільної торгівлі (ЗВТ), можна вважати досить амбітною у питаннях лібералізації та реформ.

У той же час, підходи та інструменти усунення торгівельних бар'єрів і проведення реформ країнами ЦСЄ мають схожі риси до того, що запропоновано Україні в Угоді про асоціацію. Тому в цьому контексті доцільно простежити економічну еволюцію деяких країн ЦСЄ.

Мета статті. Виходячи із вищевикладеного, особливо цікавим для дослідження є досвід європейських країн у період, коли вони вже підписали угоди про створення зони вільної торгівлі з ЄС, проте ще не стали кандидатами на членство в ЄС.

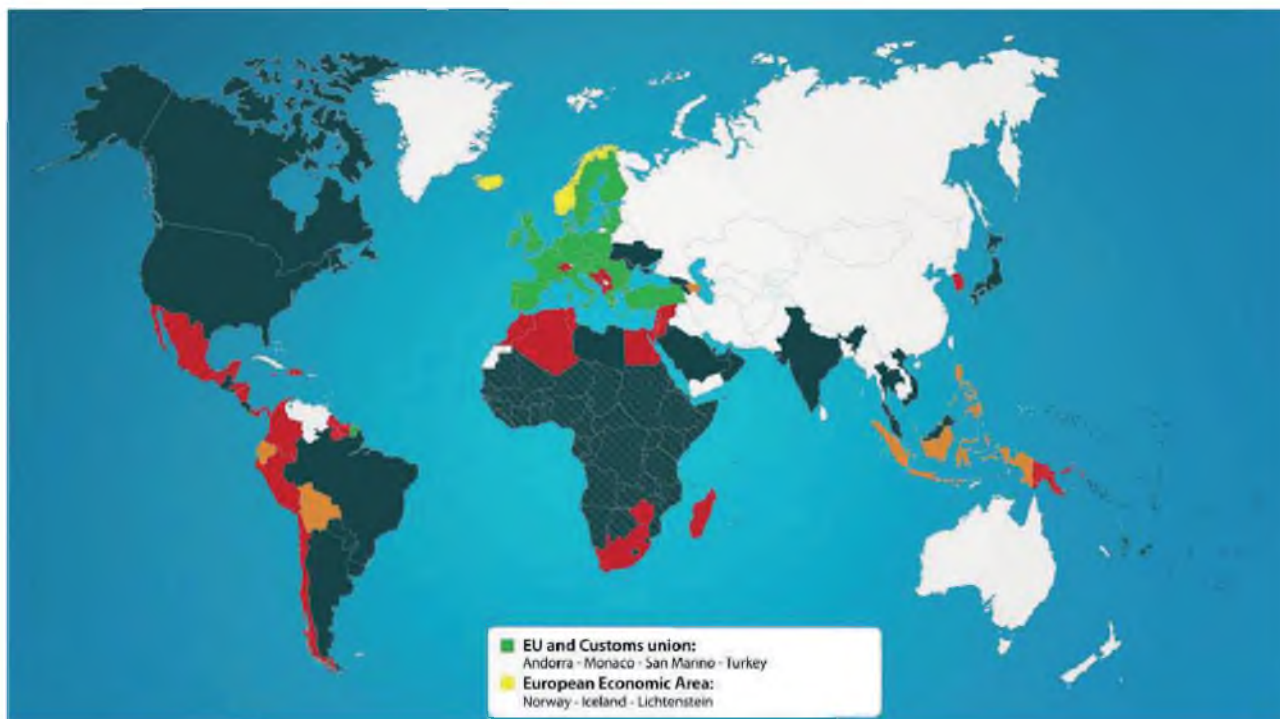
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження питань впливу на економіку країн ЦСЄ угод про вільну торгівлю з ЄС, висвітлюються в круглих столах Національного інституту стратегічних досліджень [1], публікаціях експертів Міжнародного центру перспективних досліджень [2; 3; 4], виданнях колективу Інституту економічних досліджень та політичних консультацій [5], в інформаційних довідках Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [6] тощо, проте мають епізодичний та частковий характер висвітлення.

Виклад основного матеріалу. У Посланні Європейської Комісії "Глобальна Європа: конкуруючи у світі" визначено головні підходи до створення нової генерації ЗВТ ЄС. При цьому лібералізація торгівлі як на єдиному внутрішньому ринку ЄС, так і розширення доступу до ринків третіх країн розглядається як важливе джерело підвищення продуктивності праці, економічного зростання, створення робочих місць, отже, посилення конкурентоспроможності національних економік країн ЄС [7].

Варто зазначити, що всі угоди про вільну торгівлю ЄС (Угоди) з третіми країнами передбачають запровадження спеціальних торгових умов з країнами-підписантами або впровадження глибокого ступеня кооперації між країнами у формі митного союзу. Усунення наявних

перешкод у торгівлі між країнами гарантує державам ЄС постійне розширення та присутність на ринках третіх країн, що забезпечує додаткові переваги поряд з іншими країнами, передусім реалізацію високотехнологічних товарів [2, с. 112].

Як видно, рис. 1 зображує мапу торгівельних зв'язків ЄС у торговельній сфері з третіми країнами через підписання з ними Угод або проведення переговорів з ними про такі Угоди. Таким чином, станом на вересень 2013 р. ЄС має 29 торгових угод, за винятком Сирії, до якої не застосовуються торговельні положення.

- **Countries with which the EU has a preferential trade agreement in place:**
Mexico - Chile - Peru - Morocco - Algeria - Tunisia - Egypt - Jordan - Israel - Occupied Palestinian Territory - Lebanon - Syria - Former Yugoslav Republic of Macedonia - Albania - Serbia - Montenegro - Bosnia-Herzegovina - Switzerland - Republic of Korea (South Korea) - Antigua* - Barbuda* - Belize* - Bahamas* - Barbados* - Dominica* - Dominican Republic* - Grenada* - Guyana* - Haiti* - Jamaica* - St Kitts and Nevis* - St Lucia* - St Vincent and the Grenadines* - Suriname* - Trinidad and Tobago* - Colombia - Honduras - Nicaragua - Panama - Papua New Guinea* - Sth Africa - Madagascar* - Mauritius* - Seychelles* - Zimbabwe*
- **Countries with which the EU negotiates or has a preferential agreement pending official conclusion:**
Canada - India - Malaysia - Brazil - Argentina - Uruguay - Paraguay - Saudi Arabia - Botswana* - Cameroon* - Ivory Coast* - Kuwait - Qatar - United Arab Emirates - Fiji* - Oman - Bahrain - Libya - Cook Island* - Kiribati* - Lesotho* - Swaziland* - Mozambique* - Marshall Islands* - Micronesia* - Nauru* - Samoa* - Solomon* - Tonga* - Tuvalu* - Vanuatu* - Angola* - Namibia* - Comoros* - Djibouti* - Eritrea* - Ethiopia* - Malawi* - Sudan* - Zambia* - Burundi* - Kenya* - Rwanda* - Uganda* - Tanzania* - Central African Republic* - Chad* - Congo* - Democratic Republic of Congo* - Equatorial Guinea* - Gabon* - Sao Tome and Principe* - Benin* - Burkina Faso* - Cape Verde* - Gambia* - Ghana* - Guinea* - Guinea-Bissau* - Liberia* - Mali* - Mauritania* - Niger* - Nigeria* - Senegal* - Sierra Leone* - Togo* - Zambia* - Vietnam - Moldova - Armenia - Georgia - United States of America - Thailand - Japan - Ukraine - Costa Rica - El Salvador - Guatemala - South Africa* - Mauritius* - Madagascar* - Seychelles* - Zimbabwe* - Papua New Guinea* - Singapore - Morocco
- **Countries with which the EU is considering opening preferential negotiations:**
Azerbaijan - Brunei Darussalam - Indonesia - Philippines - Ecuador - Bolivia

*Economic Partnership Agreements

Рис. 1. Мапа угод про вільну торгівлю ЄС станом на 01.09.2013

Джерело: [8].

Істотне превалювання Угод про ЗВТ в європейському регіоні можна пояснити тим, що:

- про ЗВТ значно простіше домовитись;
- ЗВТ потребують меншої координації зовнішньоекономічної політики;
- зберігається незалежність країн у формуванні митної політики щодо третіх країн;
- вищезгадані Угоди дають змогу розвести питання членства у межах митних союзів, спільних ринків, економічних союзів та розвитку простих форм міжнародної інтеграції [9, с. 99].

Проаналізуємо досвід країн ЦСЄ, що підписали Угоди про асоціацію. Доцільно визначити етапізацію підписання Угоди про асоціацію із цими країнами, що представлено в табл. 1.

Етапізація підписання Угод про асоціацію з ЄС країнамн ЦСЄ

Етап	Рік підписання Угоди	Початок дії Угоди	Країни
1	1991 рік	1994 рік	Польща, Угорщина
2	1993 рік	1995 рік	Румунія, Болгарія, Чехія, Словаччина
3	1995 рік	1998 рік	Естонія, Литва, Латвія
4	1996 рік	1999 рік	Словенія
5	2001 рік	2005 рік	Хорватія

Джерело: складено автором.

Країни ЦСЄ у своїй більшості на час укладання з ЄС Угоди про асоціацію вже були членами СОТ або навіть мали Угоди з ЄС про ЗВТ.

Тому асоціація з ЄС та перспективи набуття повноправного членства дозволили ЄС запровадити так зване асиметричне відкриття ринків для своїх майбутніх членів.

Тобто ЄС, визнаючи ці країни слабшими торговельними партнерами, з огляду на політичну необхідність їх торгово-економічної інтеграції, надавав односторонні поступки у торговельному режимі з кожною з них [10].

Слід зауважити, вищезгадані країни розглядали Угоди про вільну торгівлю з ЄС як інструмент реформування економіки та підвищення її конкурентоспроможності.

Проаналізуємо вплив Угоди про ЗВТ на економіки країн завдяки таким показникам, як індекс глобальної конкурентоспроможності економіки, динаміка ВВП, експорту та інвестицій на душу населення.

Індекс глобальної конкурентоспроможності економіки (ІГК) є рейтингом країн світу за показником економічної конкурентоздатності, що розраховується за методикою Всесвітнього економічного форуму, заснованою на комбінації загальнодоступних статистичних даних і результатів глобального опитування керівників компаній.

Індекс глобальної конкурентоспроможності складено зі 113 змінних, які детально характеризують конкурентоздатність країн світу, що перебувають на різних рівнях економічного розвитку. Сукупність змінних на дві третини складається з результатів глобального опитування керівників компаній (для охоплення широкого кола факторів, що впливають на бізнес-клімат у досліджуваних країнах), а на одну третину – з даних із загальнодоступних джерел (статистичні дані й результати досліджень, що здійснюються на регулярній основі міжнародні організації). Всі змінні об'єднано в 12 контрольних показників, що визначають національну конкурентоспроможність економіки: якість інституцій; інфраструктура; макроекономічне середовище; здоров'я і початкова освіта; вища освіта й професійна підготовка; ефективність ринку товарів та послуг; ефективність ринку праці; розвиненість фінансового ринку; рівень технологічного розвитку; розмір внутрішнього ринку; досвід провадження бізнесу; інноваційний потенціал.

Тобто цей індекс враховує не тільки економічні макропоказники, а й суб'єктивні оцінні судження представників бізнес-середовища, що необхідно враховувати при його аналізі.

Потрібно зазначити, що розрахунок ІГК проводиться з 2002 р., тому динаміку цього показника для країн, які підписали Угоду про асоціацію, можна порівнювати з динамікою країн, які цю Угоду не підписували. Відтак, можна визначити довгостроковий ефект впливу Угоди про асоціацію на економіки окремих країн.

На рис. 2 наведено конкурентоспроможність економік на 2007 і 2013 рр. На цій мапі можна виокремити кілька регіонів країн з високим ІГК і країн з низькими показниками.

До країн з високим індексом належать країни Європи, Північної Америки та окремі країни Південно-Східної Азії, Океанії та Саудівська Аравія.

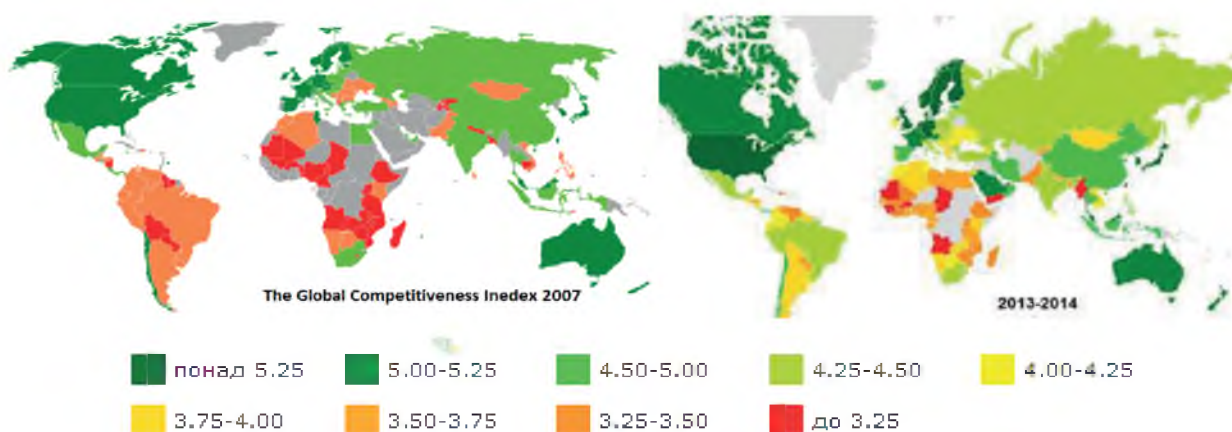

Рис. 2. Мапа індексу ІКГ країн світу в 2007 р. та 2013/2014 рр.

Джерело: [11].

Країни ЦСЄ демонструють значення цього показника вище середнього (від 32 до 76 місця зі 148 країн). Найкращу позицію серед усіх країн мала Естонія (32 місце), найгіршу – Румунія (76 місце), як видно з табл. 2. Для цих країн динаміка показника змінюється залежно від рівня розвитку.

Необхідно зазначити, що більшість європейських країн, які не підписали Угоду про асоціацію, перебувають у діапазоні країн після 50 місця і мають середній показник ІКГ. Так, приміром, Казахстан – 50 місце, Росія – 64, Грузія – 72, Вірменія – 79, Україна – 84, Молдова – 89, Албанія – 95 місце.

Таким чином, країни ЦСЄ, які підписали Угоду, мають вищий загальний ІКГ від країн, що такої Угоди не підписували (країни пострадянського табору).

Вищі показники ІКГ у країнах, які підписали Угоду про асоціацію, пояснюється вищими значеннями за такими основними групами, що формують агреговане значення: якість інституцій; інфраструктура; макроекономічне середовище; ефективність ринку товарів та послуг; розвиненість фінансового ринку; рівень технологічного розвитку; досвід провадження бізнесу; інноваційний потенціал.

Таблиця 2

Індекс глобальної конкурентоспроможності країн світу

Країна	Індекс глобальної конкурентоспроможності (місце країни)		
	2013/2014 (148 країн)	2007/2008 (131 країна)	2002 (75 країн)
Швейцарія	5.67 (1)	5.62 (2)	6
Сінгапур	5.61 (2)	5.45 (7)	4
Німеччина	5.51 (4)	5.51 (5)	14
Японія	5.40 (9)	5.31 (8)	13
Естонія	4.65 (32)	4.74 (27)	-
Польща	4.46 (42)	4.28 (51)	51
Чехія	4.43 (46)	4.58 (33)	40
Литва	4.41 (48)	4.49 (38)	36
Латвія	4.40 (52)	4.41 (45)	44
Болгарія	4.31 (57)	3.93 (79)	-
Словенія	4.25 (62)	4.48 (39)	28
Угорщина	4.25 (63)	4.35 (47)	29
Словаччина	4.10 (78)	4.45 (41)	49
Хорватія	4.13 (75)	4.20 (57)	-
Румунія	4.13 (76)	3.97 (74)	66
Україна	4.05 (84)	3.98 (73)	77
Сербія	3.77 (101)	3.78 (91)	77 (2003 р.)

Джерело: [11].

Так, країни, які підписали Угоду про асоціацію, мають вищий показник ІГК і перебувають у середині рейтингу – з 32 до 76 місця.

Отже, підписання Угоди призводить до встановлення єдиних правил, стандартів і важелів розвитку економік країн. Передовсім, це забезпечується через формування єдиних підходів на законодавчому рівні.

Адже гармонізація законодавства країн призводить до зміни в системі, у якій функціонує бізнес-середовище країни, а нові стандарти функціонування бізнесу призводять до зміни ІГК країни та рівня глобальної конкурентоспроможності економіки.

Досліджуючи вплив Угоди на економіку країни проаналізуємо показники ВВП на душу населення, експорту та інвестицій. Так, у 1990 році лише дві країни серед усіх держав Східної Європи або СНД мали рівний з Україною ВВП на душу населення – Румунія та Польща. Лише Молдова мала менший рівень ВВП на душу населення, інші країни демонстрували значно більший рівень ВВП, що зображено на рис. 3.

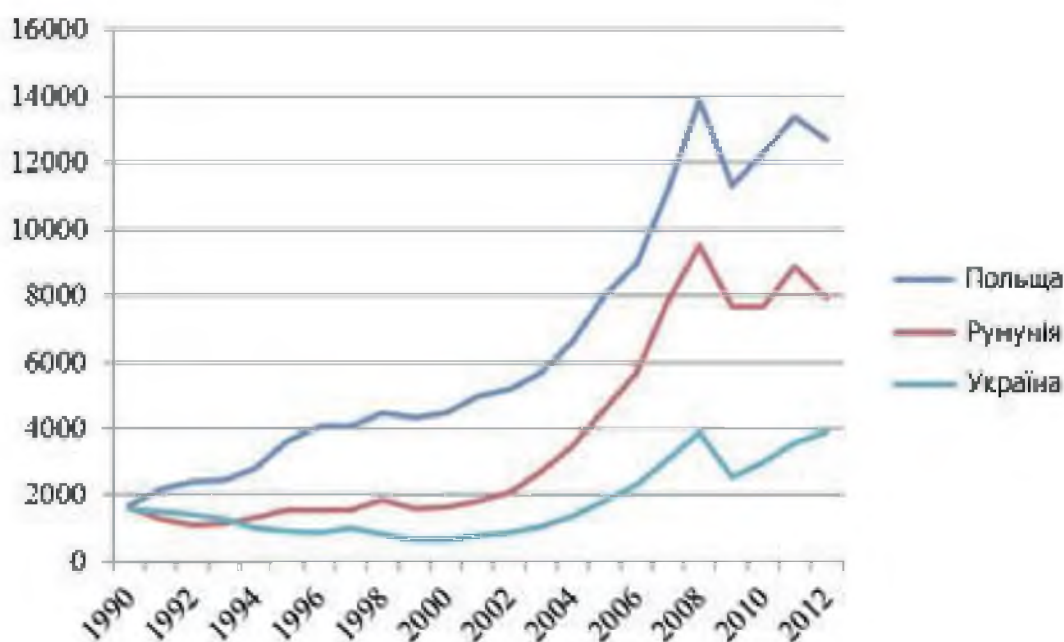

Рис. 3. Номінальний ВВП Польщі, Румунії та України за 1990-2012 рр. (дол. США)

Джерело: [12].

Відтоді ситуація змінилася докорінно: Польща та Румунія стали відповідно втричі та вдвічі багатші за Україну. Перед розпадом Ради економічної взаємодопомоги у 1990 році ВВП на душу населення Польщі був на 8 % більший, аніж в Україні. 5 років по тому польський ВВП збільшився вчетверо. Крім того, взявши ВВП України за 100 % і виявивши співвідношення ВВП трьох країн, табл. 3 наочно демонструє, наскільки різко впав ВВП України в період з початку 1990-х років.

Таблиця 3

Країна	1990 рік	1991 рік	1992 рік	1993 рік	1994 рік	1995 рік
Польща	108	147	170	194	278	385
Румунія	105	84	78	92	131	167
Україна	100	100	100	100	100	100

Джерело: [13].

Ці цифри також відображені у статистиці зростання реального ВВП. Якщо порівнювати Україну з країнами, що приєдналися до ЄС у 2004 р., а саме Болгарія, Румунія, Литва, Латвія, Естонія, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина та Словенія, – то слід зауважити, що Україна в останні два десятиріччя зазнала падіння реального ВВП.

В той же час у цих країнах було зафіксовано динамічне зростання ВВП. Як видно з рис. 4, показник ВВП становив у середньому 1,6 % у Литві до 4,9 % в Естонії.

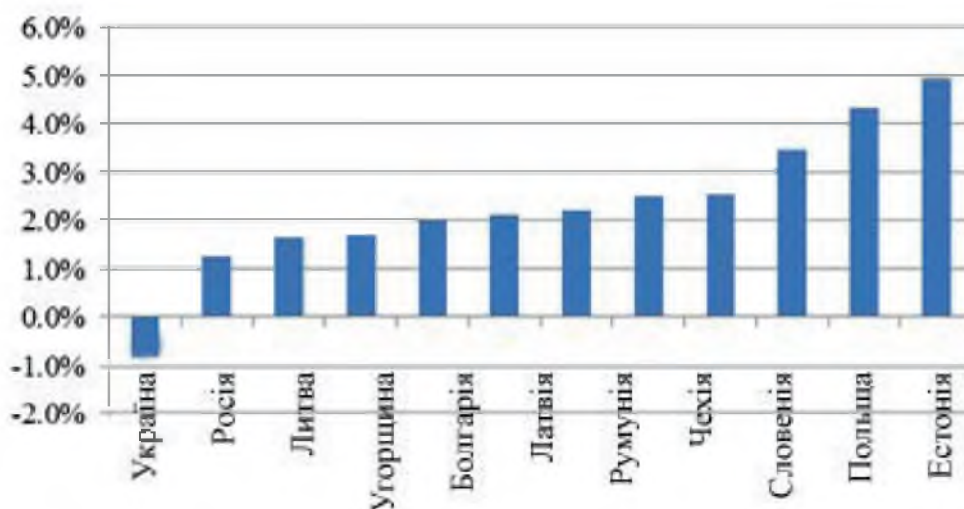

Рис. 4. Зростання реального ВВП України та десяти країн, що приєдналися до ЄС у 2004 році, у 1990-2012 рр. (у дол. США)

Джерело: [12].

На рис. 5 зображено динаміку експорту в Україні та десяти країн, які приєдналися до ЄС у 2004-2007 рр. Так, у 1990 році експорт на душу населення України майже дорівнював експорту Польщі та переважав румунський на 50 %. У 1995 р. він став удвічі менший за експорт Польщі та зрівнявся з експортом Румунії [13].

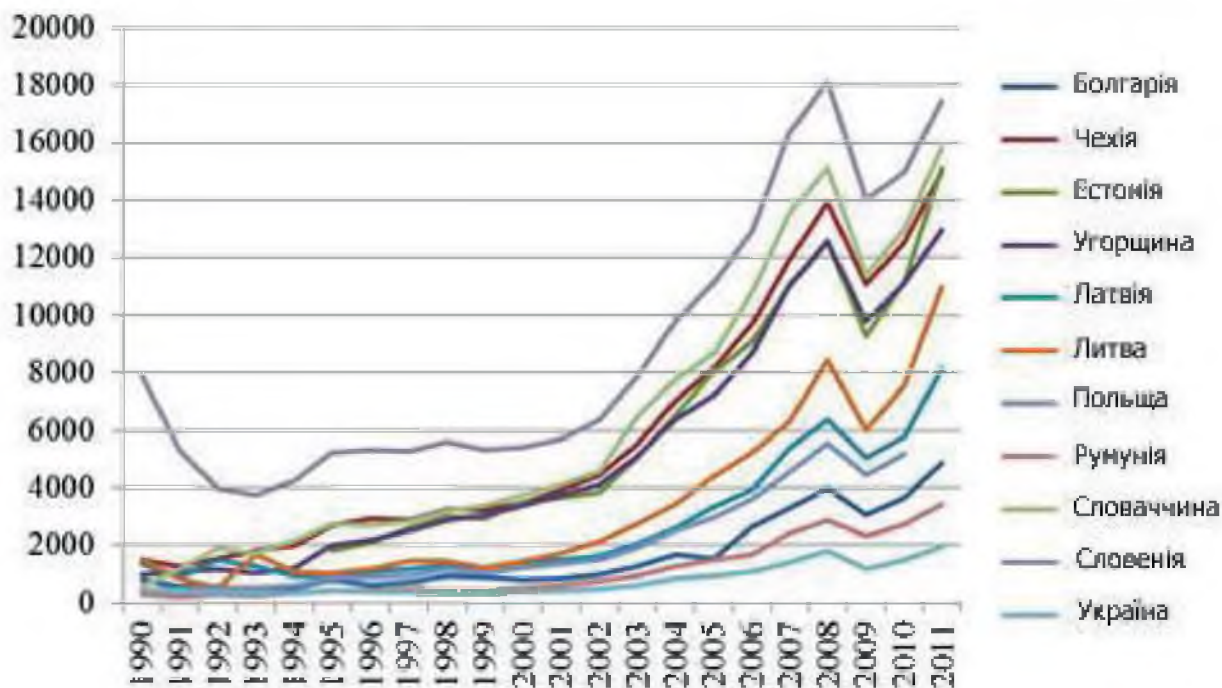

Рис. 5. Динаміка експорту на душу населення в Україні та країнах ЄС протягом 1990-2012 рр. (дол. США)

Джерело: [12].

Слід зазначити про відсутність безперечних доказів того, що прямим каталізатором такого зростання стали виключно торгівельні угоди з ЄС. Проте стрімке зростання експорту в цих країнах дає привід говорити, що зовнішня торгівля була ключовим чинником у такій еволюції, у той час, як в Україні реальний експорт залишився на попередньому рівні.

Криві на рис. 6 демонструють, що протягом 5 років (з 1990 по 1995 рр.) загальні інвестиції в Україну зменшилися на 42 %. Водночас у Польщу вони зросли на 64 %.

Слушно зауважити, що високих показників зростання вдалося досягти завдяки інвестиціям. Адже країни, які увійшли до ЄС у 2004 та 2007 рр., залучили значно більше інвестицій через збільшення очікуваного коефіцієнта окупності та поліпшення бізнесового клімату.

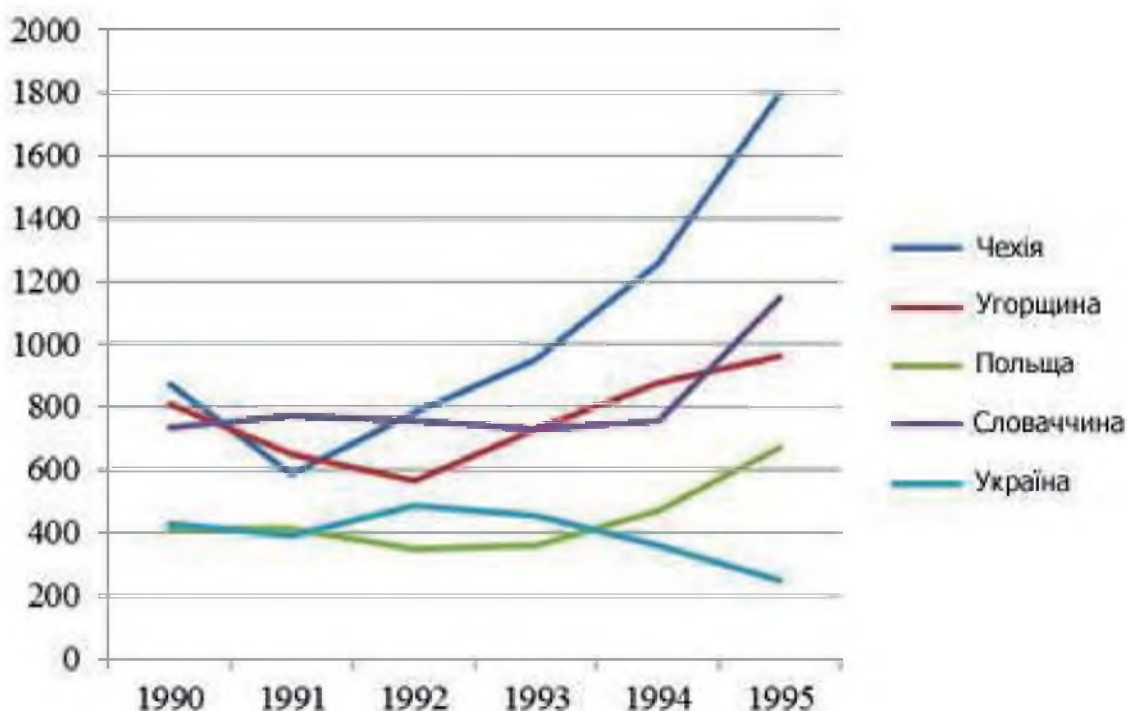

Рис. 6. Динаміка інвестицій на душу населення в 1990-1995 рр. в Україні, Словаччині, Польщі, Угорщині та Чехії (дол. США)

Джерело: [12].

Висновки. Отже, ЄС є потужним регіональним центром створення ЗВТ, який забезпечує відповідними угодами подальшу лібералізацію торгівлі.

Завдяки Угодам про асоціацію, включаючи створення ЗВТ, країни ЦСЄ розширили співпрацю з ЄС, у першу чергу, за рахунок можливості гармонізації та прилаштування до європейських норм і правил.

Водночас, економічні вигоди, що їх отримали країни ЦСЄ перед тим, як вони стали кандидатами на вступ до ЄС, не пов'язані зі статусом кандидата на вступ. А економічні досягнення стали наслідком міцних торговельних і економічних зв'язків, вибудованих між цими країнами та ЄС.

Тому найціннішим здобутком слід вважати те, що відповідні Угоди про вільну торгівлю підготували країни ЦСЄ до європейських правил, процедур та механізмів роботи.

Список використаної літератури

1. Досвід країн Вишеградської четвірки на шляху до ЄС: Можливості для України: Аналітичні оцінки / Нац. ін-т стратегічних досліджень (Закарпат. філіал); Фонд ім. Фрідріха Еберта; Ред. колегія: В.І. Андрійко, О.С. Власюк, С.І. Мітряєва. – Ужгород: Вид-во В. Падяка, 2003. – 136 с.
2. Вплив створення ЗВТ з ЄС на економіку України. – К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2013. – 197 с.
3. Оцінка потенціалу органів влади до організації виконання Угоди про асоціацію: наукова доповідь. – К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2010. – 188 с.
4. Мирошніченко Олег. Аналіз досвіду організації виконання угод про асоціацію з ЄС країнами Центрально-Східної Європи та Західних Балкан / О. Мирошніченко. – К.: Міжнародний центр перспективних досліджень, 2010. – 69 с.
5. Оцінка витрат та вигод від укладання угоди про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС. – К.: К.И.С., 2010. – 96 с.
6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>.

7. Global Europe: Competing in the World [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/130376.htm>.
8. Trade negotiations step by step / European Commission DG Trade. Brussels, September 2013. – P. 2. (8 p.).
9. Сібекіна А.Ю. Різновиди асоційованих формувань та реальність укладання угоди про асоціацію між Україною та ЄС / А.Ю. Сібекіна // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2010. – № 4-5. – С. 98-104.
10. Сушко О. Угода про асоціацію з ЄС: чи така вже й необхідна? / О. Сушко, В. Філіпчук // Дзеркало тижня. – 2005. – № 9. – 12-18 березня. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dt.ua/1000/1600/49478/>.
11. The Global Competitiveness Report 2014 – 2015. World economic forum / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>.
12. Офіційний сайт бази даних Світового Банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org/>.
13. Міфи про Угоду про асоціацію – аналіз фактів / Представництво ЄС в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm.

*Sibekina A.U., senior lecturer
of the World Economy and International Economic Integration Department,
Ukrainian State University of Finance and International Trade*

THE IMPACT FROM FTA WITH THE EUROPEAN UNION ON THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF COUNTRIES

Abstract. *The issues of the economic development influence due to association agreements with the European Union (EU) to the countries of Central and Eastern Europe (CEE) are analyzed in this article.*

European agreement is a special type of association agreements that the EU signed in the 1990s. with ten CEE countries (Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Slovakia, Slovenia, Hungary, Czech Republic), based on respect of human rights, democracy, the rule of law and a market economy and were aimed to prepare the associated countries for accession to the EU.

Thus, one of the key elements of the EU is a free trade volume to ensure better access to markets and, accordingly, the promotion EU foreign policy towards developing countries, and neighboring countries in Europe.

The Association Agreement with the EU is not only included items about trade facilitation, but also regulate issues concerning competition, cooperation in the economic, financial and other fields.

CEE countries, including the former Soviet republics, which have joined the EU should be considered as a benchmark for Ukraine. Thanks to association agreement implementation with the EU, they were able to demonstrate a positive impact on domestic social and economic development.

Keywords: *EU, FTA, the CEE countries, GDP, investments, exports.*

References

1. Dosvid krain Vyshegradskoi chetvirky na shliahu do ES: Mozlyvosti dla Ukrainy: Analitychni ocinky / Nac. in-t strategichnyh doslidzen (Zakarp. filial); Fond im. Fridriha Eberta; Red. kolegia: VI. Andriiko, O.S. Vlasiuk, S.I. Mitriaeva. – Uzhgorod: Vyd-vo V. Padiaka, 2003. – 136 s.
2. Vplyv stvorennia ZVT z ES na ekonomiku Ukrainy. – K.: Miznarodnyi centr perspektivnyh doslidzen, 2013. – 197 s.
3. Ocinka potencialu organiv vlady do organizacii vykonannia Ugody pro asocaiciu: naukova dopovid. – K.: Miznarodnyi centr perspektivnyh doslidzen, 2010. – 188 s.

4. Myroshnichenko Oleh. Analiz dosvidu organizacii vykonannya ugod pro asocaiciu z ES ta krainamy Centralno-Shidnoi Evropy ta Zahidnyh Balkan / Myroshnichenko O. – K.: Miznarodnyi centr perspektivnyh doslidzen, 2010. – 69 c.
5. Ocinka vytrat ta vygod vid ukladannia ugody pro zonu vilnoi torgivli miz Ukrainou ta ES. – K.: K.I.S., 2010. – 96 s.
6. Oficiynyi sait Ministerstva economichnogo rozvytku i torgivli Ukrainy / [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.me.gov.ua/>.
7. Global Europe: Competing in the World [Electronic resource]. – Access mode: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/130376.htm>.
8. Trade negotiations step by step / European Commission DG Trade. Brussels, September 2013. – P. 2. (8 p.).
9. Sibekina A.U. Riznovydy asociyovanyh formuvan ta realnist ukladannia ugody pro asocaiciu miz Ukrainou ta ES / A.U. Sibekina // Zovnishnia torgivla: ekonomika, finansy, pravo. 2010. – № 4-5. – S. 98-104.
10. Sushko O., Filipchuk V. Ugoda pro asocaiciu z ES: chy taka vze i neobhidna? // Dzerkalo tyznia. – 2005. – № 9. – 12-18 bereznia. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.dt.ua/1000/1600/49478/>.
11. The Global Competitiveness Report 2014 – 2015. World economic forum / [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>.
12. Oficiynyi sait bazy danyh Svitivogo Banku [Electronic resource]. – Access mode: <http://data.worldbank.org/>.
13. Mify pro Ugody pro asocaiciu – analiz factiv / Predstavnytvo ES v Ukraini [Electronic resource]. – Access mode: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm.

*Сибекина А.Ю., старший преподаватель кафедры
мирового хозяйства и международной экономической интеграции
Украинского государственного университета
финансов и международной торговли*

ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ЗСТ С ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ НА ОБЩЕСТВЕННО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТРАН

***Аннотация.** В статье исследуются вопросы влияния на экономическое развитие стран Центральной и Восточной Европы (ЦВЕ) соглашений об ассоциации с Европейским союзом (ЕС).*

Европейское соглашение является особым типом соглашений об ассоциации, которые ЕС заключил в 1990-х гг. с десятью странами ЦВЕ (Болгария, Эстония, Латвия, Литва, Польша, Румыния, Словакия, Словения, Венгрия, Чехия), основанное на соблюдении прав человека, демократии, верховенстве права, а также рыночной экономике и имеющее целью подготовить ассоциированные страны ко вступлению в ЕС.

Так, одним из ключевых элементов свободной торговли ЕС является объем обеспечения расширения доступа на рынки и, соответственно, содействие внешней политике ЕС по отношению к развивающимся странам и странам-соседям в Европе.

Соглашения об ассоциации с ЕС не только включают пункты по содействию торговле, но и регулируют вопросы, касающиеся конкуренции, сотрудничества в экономической, финансовой и прочих сферах.

Страны ЦВЕ, включая бывшие республики СССР, вошедшие в ЕС, следует считать ориентиром для Украины. Ведь благодаря подписанным соглашениям об ассоциации с ЕС они смогли продемонстрировать положительное влияние на отечественное общественно-экономическое развитие.

***Ключевые слова:** ЕС, ЗСТ, страны ЦВЕ, ВВП, инвестиции, экспорт.*